Lietas Nr. C68485818
Lietas arhīva Nr. C-2171-19/27
ECLI:LV:RPPT:2019:0327.C68485818.3.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2019. gada 27. martā

Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesa
tiesnese Lana Leja
ar tiesas sēžu sekretāri Līvu Ošenieci,
piedaloties prasītājam /pers. A/, atbildētājas pārstāvei /pers. B/,
slēgtā tiesas sēdē izskatīja civillietu /pers. A/ prasībā pret /pers.B/par darba samaksas piedziņu, atlīdzības piedziņu un morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu.

A p r a k s t o š ā d a ļ a

[1] /datums//pers. A/ (turpmāk – prasītāja) cēlis tiesā prasību pret /pers.B/ (turpmāk – atbildētāja), /datums/to papildinot, par darba samaksas piedziņu, atlīdzības piedziņu un morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu.

[1.1] Prasības pieteikums pamatots uz tālāk norādītajiem apstākļiem un argumentiem.

2018. gada 1. janvārī starp pusēm noslēgta mutiska vienošanās, ka no 2018. gada 1. janvāra prasītājs uzsāks darbu pie atbildētājas par dežurantu un ka darba samaksa par katru kalendāro mēnesi būs valsts noteiktā minimālā mēnešalga, t.i., 430,00 *euro*, ko atbildētāja maksās prasītājam katru mēnesi skaidrā naudā. Atbildētāja nav ievērojusi Darba likuma 40. panta pirmajā un sestajā daļā noteikto, jo darba līgums rakstveidā nav noslēgts.

Ar 2018. gada 12. marta uzteikumu atbildētāja uzteica darba tiesiskās attiecības, pamatojot ar to, ka prasītājs neapzinīgi pildījis darba pienākumus, strīdējies ar atbildētāju un citām prasītāja nepieņemamām darbībām. Atbildētāja nav samaksājusi prasītājam darba algu par visu nostrādāto laika posmu, proti, no 2018. gada 1. janvāra līdz 2018. gada 26. martam.

Vienlaikus, ievērojot to, ka atbildētāja nav ievērojusi Darba likuma prasības, atbildētājai ir pienākums saskaņā ar Darba likuma 42. panta pirmo daļu izmaksāt prasītājam atlīdzību vismaz sešu mēnešu vidējās izpeļņas apmērā.

Apstāklis, ka netika noslēgts rakstveida darba līgums, prasītājā izraisīja satraukumu par turpmākām tiesiskām darba attiecībām, kā rezultātā prasītāja veselības stāvoklis pasliktinājās ilgstošo uztraukumu dēļ. Kad prasītājs saņēma uzteikumu, prasītājs pārdzīvoja lielu stresu par tālākām darba tiesiskajām attiecībām. Atbildētāja neievēroja Darba likuma 101. pantā noteiktās prasības par darba uzteikumu, tā rīcība izpaudusies kā necieņa pret prasītāju, vēl jo vairāk ņemot vērā to, ka prasītājs ir pensionārs. Tādā veidā prasītājs tika morāli pazemots. /datums/ atbildētāja fiziski prasītāju izmeta no darbavietas, kas prasītājam radīja lielu stresu, fiziskas ciešanas, kā arī kauna sajūtu, pazemojuma sajūtu un vēlāk veselības problēmas. Ar savām darbībām atbildētāja radīja prasītājam morālu kaitējumu. Prasītājs uzskata, ka laika posms no notikuma līdz pašreizējam brīdim ir bijis fiziski un psiholoģiski mokošs, - mocīja psiholoģiskas ciešanas, kas izpaudās miega zudumā, nezināmas izcelsmes satraukums, pārdzīvojumi, kas ietekmēja veselību, to pasliktinot, kas šobrīd rezultējas ar regulāriem ārsta apmeklējumiem.

[1.2] Prasība pamatota uz Darba likuma 3., 4. pantu, 28. panta pirmo un otro daļu, 30., 31., 59., 75., 128., 130. pantu, 131. panta pirmo daļu, 137. panta pirmo daļu, 152. pantu.

[1.3] Prasītājs lūdz tiesu piedzīt no atbildētājas par labu prasītājam darba samaksu 876,90 *euro* apmērā par laika posmu no 2018. gada 1. janvāra līdz 2018. gada 26. martam, atlīdzību sešu mēnešu vidējās izpeļņas apmērā, t.i., 1866,66 *euro*, kā arī morālo kaitējuma atlīdzību 4200,00 *euro* apmērā.

[2] 2018. gada 27. decembrī tiesā saņemti atbildētājas rakstveida paskaidrojumi par celto prasību, kuros norādīts, ka prasība nav pamatota un ir noraidāma. 2019. gada 11. februārī no atbildētājas saņemti papildus paskaidrojumi.

[2.1] Atbildētājas iebildumi pret prasību pamatoti ar tālāk norādītajiem argumentiem.

Atbildētāja nekad nav vienojusies ar prasītāju un nav nodibinājusi ar prasītāju darba tiesiskās attiecības, līdz ar to atbildētājai nav pienākums maksāt prasītājam darba samaksu. Apstāklis, ka atbildētājas valdes priekšsēdētājs deva atļauju prasītājam padzīvot dārza mājiņā, līdz biedrības valde izlems jautājumu par jauna dežuranta piesaistīšanu, nevar būt par pamatu apgalvojumam, ka starp pusēm pastāv darba tiesiskās attiecības.

Atbildētājas valdes 2018. gada 12. marta lēmums nenozīmē, ka ar prasītāju izbeigtas darba tiesiskās attiecības, bet gan pieņemts atteikums biedru kopsapulcei rekomendēt prasītāja dežuranta pakalpojumus.

Atbildētāja kā personu kopums izmanto zemes gabalu, kadastra numurs /kadastra numurs/, /adrese/. /pers.B/ reģistrēta ar nolūku pārstāvēt tās biedrus dažādās valsts, pašvaldības un citās struktūrās, kā arī risināt dažus jautājumus, tādus kā zemes gabala privatizācija. Atbildētāja nekad nav bijis darba devējs nekādā saimnieciskas darbības jomā.

Atbildētājas valde izskatīja jautājumu par iespēju uzlabot dārzkopības teritorijā dežurēšanas organizēšanu ar nolūku samazināt zādzības, dārznieku īpašuma bojāšanas iespējas, kā arī patvaļīgas iemitināšanās iespēju tukšas dārza mājiņās un tml., sakarā ar ko 2018. gada aprīlī atbildētājas valde pieņēma lēmumu piedāvāt 2018. gada aprīlī dārznieku kopsapulcei izskatīt iespējamo pretendentu piedāvājumus par dežuranta pakalpojumu sniegšanu, tikties ar viņiem, izskaidrot situāciju un viņu pakalpojumu dārzkopībai sniegšanas nosacījumus, kā arī to uz kādiem nosacījumiem atbildētāja var pieņemt šos pakalpojumus. Bet tieši: pretendents nevar būt dzērājs, viņam jābūt akurātam un korektam kā ar dārzniekiem, tā arī ar dārzkopības valdes locekļiem, patstāvīgi organizēt dežurēšanu, paziņot valdes priekšsēdētājam vai locekļiem par svešo personu iekļūšanu teritorijā, dārznieku vai dārzkopības īpašuma bojāšanu, ārkārtējas gadījumos izsaukt dārzkopības teritorijā policiju, neatliekamu medicīnisku palīdzību vai ugunsdzēsējus. Izņemot to, pretendentam jābūt reģistrētam kā pašnodarbinātai personai ieņēmumu dienestā un pašam apmaksāt nodokļus no saviem ieņēmumiem. Veikt iepriekšējo pretendentu atlasi uzdeva veikt valdes priekšsēdētājam.

2017. gada beigās prasītājs telefoniski atbildētājas valdes priekšsēdētājam piedāvāja savus pakalpojumus. Prasītājs tika uzklausīts valdes sēdē, izskaidrotas prasības saistībā ar dežuranta pakalpojumu sniegšanu. Kā kompensāciju par sniegtiem pakalpojumiem, atbildētāja piedāvāja lietošanā uz

laiku, bezmaksas nodot dārziņu un dārza mājiņu dzīvošanai, mobilo telefonu ar apmaksātu numuru, ģeneratoru elektrības ražošanai, biotualeti, individuālas aizsardzības līdzekļus u. tml. Bija paredzēta finansiāla kompensācija 250,00 *euro* apmēra mēnesī, kas iekļauj arī pašnodarbinātas personas nodokli 23% apmērā.

Prasītājs mutiski piekrita piedāvātajiem nosacījumiem un apsolīja īsākā laikā noformēt visus nepieciešamus dokumentus. Prasītājs lūdza dot viņam iespēju, līdz dežuranta pakalpojumu sniegšanas sākumam, iemitināties dārza mājiņā, kā arī lūdza aizdot viņam naudu personiskajām vajadzībām. Atbildētājas valdes priekšsēdētājs atļāva viņam pirms termiņa iemitināties dārza mājiņā Nr. 2, jo bija ziemas periods un cilvēcīgi bija žēl prasītāja. Atbildētājas valdes priekšsēdētājs iedeva no saviem līdzekļiem nelielu summu, lai prasītājs varētu iegādāties pārtiku. Šādos apstākļos iepriekšējais dežurants /pers. C/ ar savu sievu piekrita līdz kopsapulces lēmuma pieņemšanai par attiecīga jautājuma izlemšanai pāriet dzīvot uz dārza mājiņu /numurs/.

Tā kā dārzkopības ikgadējs pieņemtais budžets paredzēja kompensāciju tikai vienam pakalpojuma piegādātājam, tad ne Valdes priekšsēdētājam, ne Valdes locekļiem nebija nekādas nejuridiskas, ne finansiālas vai citas iespējas izmantot papildus dežuranta pakalpojumus bez kopsapulces atbilstoša lēmuma.

Laika posmā no 2017. gada decembra beigām līdz 2018. gada marta sākumam, prasītājs tā arī nenoformējās kā pašnodarbināta persona, nesniedza nekādus dokumentus atbildētājai, dežuranta pakalpojumu sniegšanu nav sācis un sāka rupji un izaicinoši uzvesties ar dārzkopības biedriem un valdi. Sakarā ar ko 2018. gada 12. martā tika sasaukta ārkārtas sēde un pieņemts lēmums, ar kuru atteikts nepieņemt prasītāja piedāvājumu par dežuranta pakalpojumiem, uzlikts prasītājam pienākums atgriezt atbildētājas īpašumu un veikt aprēķinu (piemēram, atdot Valdes priekšsēdētājam agrāk parādā saņemto naudu, pieprasīt zaudējuma atlīdzību, ja prasītājs būs sabojājis īpašumu vai neatgriezīs to atbildētājai). Izrakstu no 2018. gada 12. marta protokola prasītājs saņēmis liecinieku klātbūtnē, bet atteicās to parakstīt.

Atbildētāja vērš uzmanību, ka iepriekš dežuranta pakalpojumus veica /pers. D/, ar kuru noslēgts līgums. /pers. D/ bija piereģistrēts kā pašnodarbināta persona.

Ņemot vēra to, ka prasītājs netika pieņemts darbā, prasītājs nesniedza atbildētājai nekādu pakalpojumu kā pašnodarbināta persona, alga viņam netika aprēķināta, atalgojums netika izmaksāts. 2018. gada martā prasītājs sāka sūtīt telefonā īsziņas, izsakot šantāžu, melus un draudus, kā arī sāka šantažēt valdes priekšsēdētāja nepilngadīgo dēlu, draudot ar to, ka atnāks uz skolu un sataisīs problēmas. 2018. gada 25. martā prasītājs mēģināja iesist valdes priekšsēdētāja dēlam pa seju.

2018. gada 26. martā tika konstatēts, ka prasītājs ir pametis dārzkopības teritoriju, paņemot līdzi dežuranta /pers. C/ instrumentus un atbildētājas mantas.

[3] Tiesas sēdē prasītājs uzturēja prasību pilnā apmērā uz prasībā norādītajiem apstākļiem un argumentiem. Papildus paskaidroja, ka mutiski prasījis gan noslēgt darba līgumu rakstveidā, gan samaksāt darba algu, uz ko atbildētāja atbildējusi, ka to izmaksās pēc tam, kad būs saņemtas biedru naudas. Prasītājs bija vērsies pēc palīdzības /nosaukums/, kurā viņam lūdza turpināt pildīt dežuranta pienākumus, norādot, ka no 1. aprīļa /nosaukums/noslēgs ar viņu darba līgumu.

Atbildētājas pārstāve celto prasību atzina par nepamatotu, iebildumus pret prasību pamatojot ar jau rakstveida paskaidrojumos norādītajiem apstākļiem un argumentiem, kā arī tiesas sēdē iesniegtajiem rakstveida paskaidrojumiem.

M o t ī v u d a ļ a

[4] Noklausījusies pušu paskaidrojumus, pārbaudījusi pierādījumus lietā, novērtējusi tos kopsakarā, tiesa atzīst, ka prasība nav pamatota un ir noraidāma tālāk norādīto apsvērumu dēļ.

[5] Prasītājs cēlis tiesā prasību par darba samaksas piedziņu, atlīdzības piedziņu, kas izriet no Darba likuma 42. panta, un morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu.

Civiltiesiskajā strīdā pusēm ir pretējas intereses un viedokļi un katra no pusēm cenšas pārliecināt tiesu par noteiktu tiesisko attiecību un juridiski nozīmīgu faktu esamību vai neesamību. To var panākt ar pierādījumiem un pierādīšanu *(sk. Līcis A. Prasības tiesvedība un pierādījumi, Prof. K. Torgāna zinātniskajā redakcijā, Rīga, Tiesu nama aģentūra, 2003, 62. lpp.).*

Atbilstoši Civilprocesa likuma 10. panta pirmajai daļai puses realizē savas procesuālās tiesības sacīkstes formā, kas nozīmē, ka pušu strīdīgās attiecības tiesa apspriež pēc tiem datiem, kurus puses iesniegušas tiesai, Citiem vārdiem, puses ievāc visu materiālu, bet tiesa ir pilnīgi pasīva – tā tikai pārbauda un novērtē pušu iesniegto materiālu *(sk. Bukovskis V. Civīlprocesa mācības grāmata, Rīga, Autora izdevums, 19, 235. lpp.)*.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 92. pantu pierādījumi ir ziņas, uz kuru pamata tiesa nosaka tādu faktu esamību vai neesamību, kuriem ir nozīme lietas izspriešanā. Savukārt minētā likuma 93. panta pirmā daļa noteic katras puses pienākumu pierādīt faktus, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus.

Darba likuma 1. pants noteic, ka darba tiesiskās attiecības regulē Latvijas Republikas Satversme, Latvijai saistošās starptautisko tiesību normas, Darba likums un citi normatīvie akti (..). Savukārt Darba likuma 2. pants noteic, ka šis likums un citi normatīvie akti, kas regulē darba tiesiskās attiecības, ir saistoši visiem darba devējiem, neatkarīgi no to tiesiskā statusa un darbiniekiem, ja darba devēja un darbinieku savstarpējās tiesiskās attiecības dibinātas uz darba līguma pamata.

Darba strīdu izskatīšana tiesā notiek atbilstoši Civilprocesa likumam, taču ievērojot Darba likumā ietvertās procesuālās tiesību normas, kas kā izņēmumu no civilprocesā pastāvošā sacīkstes principa paredz darba devēja noteikto pierādīšanas pienākumu. Izskatot pušu strīdu, tiesa ņem vērā, ka strīdos, kas izriet no darba tiesiskajām attiecībām darbinieks ir uzskatāms par "vājāko" pusi, jo tam salīdzinājumā ar darba devēju ir grūtāk pierādīt sava prasījuma pamatotību.

Tiesa atzīst, ka vispirms prasība vērtējama pēc Darba likuma normām, kuras nosaka, kādā kārtībā darbinieki var aizsargāt savas aizskartās tiesības un ar likumu aizsargātās intereses.

[6] Darba likuma 28. panta pirmā un otrā daļa noteic, ka darba devējs un darbinieks savstarpējās darba tiesiskās attiecības nodibina ar darba līgumu. Ar darba līgumu darbinieks uzņemas veikt noteiktu darbu, pakļaujoties noteiktai darba kārtībai un darba devēja rīkojumiem, bet darba devējs – maksāt nolīgto darba samaksu un nodrošināt taisnīgus, drošus un veselībai nekaitīgus darba apstākļus.

Saskaņā ar Darba likuma 39. pantu darba līgums uzskatāms par noslēgtu ar brīdi, kad darbinieks un darba devējs ir vienojušies par veicamo darbu un darba samaksu, kā arī darbinieka turpmāku pakļaušanos noteiktai darba kārtībai un darba devēja rīkojumiem.

Darba likuma 40. panta pirmajā daļā noteikts, ka darba līgums slēdzams rakstveidā (..). Noslēdzot darba līgumu, puses vienojas gan par darba līguma būtiskajām sastāvdaļām - darbu, samaksu, darba laiku, gan par citiem noteikumiem.

Tātad, ņemot vērā minēto, darba līgumu var definēt kā darbinieka un darba devēja vienošanos, t.i., civiltiesisku līgumu, saskaņā ar kuru darbinieks uzņemas veikt noteiktu darbu, pakļaujoties noteiktai darba kārtībai un darba devēja rīkojumiem, bet darba devējs uzņemas maksāt nolīgto darba samaksu un nodrošināt taisnīgus, drošus, veselībai nekaitīgus darba apstākļus.

Prasītājs prasības pieteikumā norādījis, ka darba līgums starp pusēm rakstveidā nav ticis noslēgts.

Par darba līguma rakstveida formas ievērošanu jāgādā darba devējam. Pretēja darba devēja rīcība, proti, darba līguma nenoslēgšana rakstveidā vai darbinieka nodarbināšana bez darba līguma, ir administratīvi sodāma darbība, līdz ar ko tiesa secina, ka tieši darba devējam ir jāpieliek visas pūles un

jāizpilda visi priekšnoteikumi, kas saistīti ar darba līguma noslēgšanu. Darba līguma noslēgšana nav saistīta ar darbinieka iniciatīvu. Lai arī Darba likums paredz darba līguma rakstveida formu, tas tomēr nenozīmē, ka netiek atzīta mutiska vienošanās par darba līguma būtiskajām sastāvdaļām – faktiskās darba tiesiskās attiecības. Ja darba devējs nav izpildījis savu pienākumu gādāt par rakstveida darba līguma noslēgšanu, darbinieka interešu aizsardzībai iespējamos risinājumus noteic Darba likuma 41. pants.

Darba likuma 41. panta pirmā daļa noteic, ja, noslēdzot darba līgumu, nav ievērota tā rakstveida forma, darbiniekam ir tiesības prasīt darba līguma izteikšanu rakstveidā. Šai nolūkā darbinieks var izmantot jebkurus pierādījumus, kas attiecas uz darba tiesisko attiecību pastāvēšanu un šo attiecību saturu.

Prasītājs ir lūdzis tiesu atzīt, ka prasītāja un atbildētāja starpā pastāvējušas darba tiesiskās attiecības laika posmā no 2018. gada 1. janvāra līdz 2018. gada 26. martam.

Atbildētāja noliedz darba tiesisko attiecību pastāvēšanu pušu starpā, bet neapstrīd faktu, ka prasītājs šajā laika posmā atradās atbildētājas dārzkopības teritorijā un lietojis dārza mājiņu Nr. 2, jo atbildētājas valdes priekšsēdētājs ir atļāvis līdz kopsapulcei, kurā tiks lemts par prasītāja kā iespējamā papildus dežuranta pakalpojuma sniedzēja apstiprināšanu, dzīvot teritorijā, ņemot vērā, ka prasītājs ir norādījis, ka naudas trūkuma dēļ nav iespējams šobrīd atrast citu dzīvesvietu.

Šādos apstākļos nepieciešams noskaidrot, uz kāda pamata prasītājs lietojis atbildētājas dārzkopības teritorijā esošo mājiņu un vai šajā laika posmā prasītājs ir bijis nodarbināts no atbildētājas puses.

[7] Lietā nodibināts, ka 2017. gada 26. jūlijā atbildētāja ir noslēgusi līgumu par dežuranta pakalpojuma nodrošināšanu ar tā pielikumiem (*lietas 27.-31. lapa*) ar /pers. C/, kurā līgumslēdzēji vienojušies, ka /pers. C/ sniegs diennakts dežuranta pakalpojumus atbildētājai līdz 2018. gada 31. decembrim. Līgumslēdzēji vienojušies par pakalpojuma ikmēneša maksu 250,00 *euro,* visus nodokļus apņēmies segt izpildītājs (/pers. C/). Atbilstīgi līguma pielikumam Nr. 2 (*lietas 21. lapa*) atbildētāja /pers. C/ kā pašnodarbinātai personai nodevusi pakalpojuma izpildes nodrošināšanai uz līguma darbības laiku lietošanā dārza mājiņu Nr. 2, biotualeti, gāzes balonu, gāzes sildītāju, gāzes plīti, lukturi, motorzāģi, malku, instrumentus, atslēgas no dārza mājiņas, dienesta telpām un vārtiem, dežuranta žurnālu.

Liecinieks/pers. C/ liecināja, ka 2017. gada pavasarī uzzināja, ka miris iepriekšējais dežurants, piezvanījis /pers. E/ un piedāvājis savu kandidatūru, pēc kā notika valdes sēde, kurā veiktas pārrunās, izskaidroti pienākumi. Pēc kopsapulces uzsāka pildīt dežuranta pienākumus atbildētājas dārziņos kā pašnodarbināta persona. 2017. gada decembrī pēc atbildētājas valdes /pers.E/ lūguma atbrīvoja dārza mājiņu Nr. 2 un pārcēlās uz dārza mājiņu Nr. 144, lai prasītājs varētu padzīvot dārza mājiņā Nr. 2. /pers.E/ paskaidrojis, ka pavasara kopsapulcē tiks lemts jautājums par dežuranta pakalpojumiem, iespējams, ka turpmāk būs 2 dežuranti. Kopsapulces notika divas reizes gadā: pavasarī un rudenī. 2018. gada martā dārziņos bija atbraukusi sākumā pašvaldības policija, pēc tam valsts policija. Prasītājs strīdējās ar valdes priekšsēdētāju. Prasītājs uzbruka priekšsēdētāja dēlam.

A r 2017. gada 8. oktobra atbildētājas valdes sēdes protokolu (*lietas 18. lapa*) apstiprinās fakts, ka valdes loceklis /pers. K/ ierosinājis kopsapulcē apspriest jautājumu par iespēju izmantot papildus dežuranta pakalpojumus dārzkopības teritorijas uzraudzības uzlabošanai, piemērojot tādus pašus nosacījumus, kādi izvirzīti esošajam dežurantam. Valde atbalstījusi ierosinājumu un vienbalsīgi nolēmusi uzdot valdes priekšsēdētājam izraudzīt iespējamo pretendentu dežuranta pakalpojumu sniegšanā; izraudzīto kandidātu piedāvāt kopsapulcē apstiprināšanai. Ar protokolu apstiprinās fakts, ka pretendentam jābūt noformētam Valsts ieņēmumu dienestā kā pašnodarbinātai personai; maksājuma summa ne vairāk kā 250,00 *euro* mēnesī; bez kaitīgiem ieradumiem, vienošanās noslēdzama rakstveidā, pielaist pie pienākuma pildīšanas pēc tuvākās kopsapulces – 2018. gada aprīlī – atbilstoša lēmuma pieņemšanas. Ja būs vairāki pretendenti, jānotiek pārrunās ar atbildētās valdi labākās kandidatūras izvēlei.

Tādējādi lietā pierādīts fakts, ka atbildētāja bija noslēgusi ar /pers. C/ līgumu, ar kuru /pers. C/ kā pašnodarbināta persona sniedza atbildētājai dežuranta pakalpojumu. Tiesai nav pamata apšaubīt liecinieka liecības, jo liecinieks brīdināts par krimināatbildību. Turklāt liecinieka liecībās norādītās ziņas apstiprinās ar lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem. Līdz ar to prasītāja arguments, kas liecinieks /pers. C/ sniedz nepatiesas liecības, noraidāms kā nepamatots.

Tiesa atzīst, ka ar 2017. gada 8. oktobra atbildētājas valdes sēdes protokolā norādītajām ziņām apstiprinās fakts, ka atbildētāja bija nolēmusi, ka nepieciešami divi dežuranti dārzkopības teritorijā, sakarā ar ko valdes priekšsēdētājs tika pilnvarots izraudzīties dežuranta pakalpojumu sniedzēja kandidatūru, ko pēc tam virzīt apstiprināšanai atbildētājas kopsapulcē.

Šādos apstākļos tiesa atzīst par pierādītu, ka atbildētājas valdes priekšsēdētājs /pers. E/ prasītāju bija izraudzījis kā iespējamo dežuranta pakalpojuma sniedzēja kandidātu un atļāvis prasītājam uzturēties un bez maksas lietot dārzkopības teritorijā esošo mājiņu Nr. 2.

Lieciniece/pers. G/ liecināja, ka 2017. gada decembrī ap Ziemassvētkiem bija aizraukusi uz dārzkopību. Satika atbildētājas valdes priekšsēdētāju, kas iepazīstināja viņu ar prasītāju, sakot, ka tas būs jaunais sargs. Arī 2018. gada janvārī dārzkopības teritorijā satika prasītāju, kas dzīvoja sarga mājiņā. Esot prasītājam dārzkopības teritorijā, jutās droša. 2018. gada aprīlī piedalījās kopsapulcē, kurā valde paziņoja, ka prasītājs nepildīs sarga pienākumus.

Novērtējusi lieciniece /pers. G/ liecības, tiesa neapšauba lieciniece subjektīvo vērtējumu par to, ka prasītājam, esot dārzkopības teritorijā, lieciniece jutusies droši, tomēr tas nevar būt par pamatu, lai atzīstu, ka šajā laika posmā prasītājs sastāvējis darba tiesiskās attiecībās ar atbildētāju.

[8] No 2018. gada 12. marta valdes sēdes protokola (*lietas 53.-54. lapa*) redzams, ka valdes sēdē piedalījies valdes priekšsēdētājs /pers. E/ un 5 valdes locekļi, protokolu parakstījis valdes priekšsēdētājs /pers.E/ un protokoliste valdes locekle /pers. H/. Lai arī protokolā nav uzskaitīti valdes locekļi, no protokola izraksta (*lietas 7. lapa*) redzams, ka to parakstījuši valdes priekšsēdētājs /pers.E/, un 5 valdes locekļi /pers. H/, /pers. I/, /pers. J/, /pers. K/, kas atbilst Uzņēmuma Reģistrā esošajām ziņām. No protokola izriet, ka atbildētāja bija pieņēmusi lēmumu veikt pretendentu atlasi dežuranta pakalpojumu sniegšanai un /pers. E/ atzinis par labāko pretendentu prasītāju, ko piedāvās 2018. gada aprīļa kopsapulcē. Prasītājam dota iespēja iepazīsties ar dārzkopības teritoriju un pakalpojumā ietilpstošajiem pienākumiem. 2018. gada februārī prasītājs sācis agresīvi uzvesties pret dārzkopības biedriem un valdes locekļiem, atteicās ielaist valdes priekšsēdētāju dārza mājiņā, kura bija nodota prasītāja lietošanā, atteicies reģistrēties kā pašnodarbināta persona. Redzams, ka valde pieņēmusi lēmumu atteikties no prasītāja piedāvātā dežuranta pakalpojuma, prasītāja vietā izraudzīties citu pretendentu. Dežuranta pakalpojuma sniegšanas kandidātu atlasi turpināt līdz 2018. gada 15. aprīlim.

Ar atbildētājas 2018. gada 12. marta lēmumu uzlikts par pienākumu atbrīvot dārza mājiņu Nr. 2 un prasītājam nodot atbildētājai piederošās mantas.

Ar atbildētājas 2018. gada 12. marta valdes sēdes protokola izrakstu (*lietas 7. lapa*) apstiprinās fakts, ka prasītājs šo dokumentu saņēmis 2018. gada 14. martā, ko tiesas sēdē apstiprināja arī pats prasītājs.

Lietā pēc prasītāja lūguma kā lieciniece pieaicināta un nopratināta /pers. H/, kas liecināja, ka kā atbildētājas valdes locekle ir piedalījusies 2018. gada 12. marta lēmuma pieņemšanā. Valdes sēde notika 2018. gada 12. martā, kurā piedalījās valdes priekšsēdētājs un četri valdes locekļi, kas arī ir parakstījuši šo lēmumu. Lēmums ir par to, ka prasītājam tika dota iespēja sniegt sarga pakalpojumus, bet prasītājs nekad nav pieņemts darbā pie atbildētājas. Arī iepriekšējiem dežuranta pakalpojuma pretendentiem tika noteiktas prasības, tai skaitā par pašnodarbinātas personas statusu. Ar prasītāju klātienē nav tikusies un nav redzējusi, ka prasītājs strīdējies ar biedrības biedriem, taču to redzējuši citi valdes locekļi.

Tiesa, novērtējot liecinieces /pers. H/ liecības, konstatē, ka tās atbilst lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem, līdz ar to tiesai nav pamata neticēt lieciniecei, kas turklāt brīdināta par krimināatbildību apzinātu nepatiesu liecību sniegšanas gadījumā.

Tiesa konstatē, ka 2015. gada 1. jūlija līgumā par fiziskās apsardzes pakalpojuma nodrošināšanu, kas noslēgts starp atbildētāju un /pers. D/, ar tā pielikumiem (*lietas 19.-26. lapa*), līgumslēdzēji vienojušies, ka atbildētāja kā pasūtītāja uzdod /pers. D/, kurš kā izpildītājs uzņemas veikt atbildētājas teritorijas /adrese/, diennakts fizisko apsardzi, nodrošinot atbildētājas nekustamā īpašuma, tajā esošās kustamās mantas apsardzi un iekšējo drošību objektā. Līgumslēdzēji vienojušies par pakalpojuma maksu – vasaras mēnešos (no 1.aprīļa līdz 1. oktobrim) 100,00 *euro*, ziemas mēnešos 200,00 *euro*, visus nodokļus apņēmies segt izpildītājs.

[9] Ar Valsts darba inspekcijas 2018. gada 7. maija vēstuli (*lietas 8. lapa*) apstiprinās fakts, ka prasītājs ir vērsies inspekcijā ar iesniegumu, kurā norādīts, ka prasītājs tiek nodarbināts pie atbildētājas bez rakstveidā noslēgta darba līguma, darba samaksas neizmaksu un atbrīvošanu no darba. Inspekcija uzsākusi administratīvā pārkāpuma lietvedību.

Valsts darba inspekcijas 2018. gada 7. maija vēstules redzams, ka pārbaudes laikā inspekcija konstatējusi, ka atbildētāja nav sniegusi ziņas Valsts ieņēmuma dienestam par prasītāja nodarbināšanu.

Tiesā nav iesniegtas ziņas par to, ka Valsts darba inspekcijas šajā administratīvā pārkāpuma lietvedībā būtu pieņēmusi lēmumu.

[10] Šādos apstākļos tiesa secina, ka par pierādītiem atzīstami atbildētājas argumenti, ka atbildētāja bija iedibinājusi noteiktu kārtību attiecībā uz drošības nodrošināšanu dārzkopības teritorijā, proti, atbildētāja nenodibināja darba tiesiskās attiecības, bet gan saņēma dežuranta pakalpojumus, kuru ietvaros atbildētāja saņēma pakalpojumus no personām, kas bija reģistrējušās kā pašnodarbinātas personas Valsts ieņēmuma dienestā. Lietā nav iegūti pierādījumi tam, lai secinātu, ka attiecībā uz prasītāju atbildētāja būtu mainījusi iedibināto tiesisko kārtību un nodibinājusi ar prasītāju darba tiesiskās attiecības. Lai nodibinātu saistību tiesiskās attiecības, nepieciešama abu pušu noteikta un saskanība griba, kas lietā nav konstatēta.

Tiesa, novērtējot pierādījumus atbilstīgi Civilprocesa likuma 97. panta pirmās daļas nosacījumiem, kas noteic, ka tiesa novērtē pierādījumus pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota uz tiesas sēdē vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, vadoties no tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un dzīvē gūtiem novērojumiem, atzīst, ka atbildētājai nepastāvēja pienākums noslēgts ar prasītāju darba līgumu. Līdz ar to nav pamata atzīst, ka atbildētāja ir aizskārusi prasītāja tiesības, kas izriet no darba tiesiskajām attiecībām.

Tā kā lietā starp prasītāju un atbildētāju nav konstatējamas darba tiesiskās attiecības, secīgi noraidāma ir prasība daļā par darba samaksas piedziņu.

[11] Prasītājs lūdz piedzīt no atbildētājas atlīdzību sešu mēnešu vidējās izpeļņas apmērā, t.i., 1866,66 *euro*, pamatojoties uz Darba likuma 42. panta pirmo daļu.

Darba likuma 42. panta pirmajā daļā ir noteikts, ka darba līgums, kas ir pretrunā ar normatīvajiem aktiem, atzīstams par spēkā neesošu vienīgi uz turpmāko laiku, un darba devējam, ja viņš bijis vainīgs šāda līguma noslēgšanā un nav iespējams ar darbinieku noslēgt darba līgumu atbilstoši normatīvajiem aktiem, ir pienākums izmaksāt darbiniekam atlīdzību vismaz sešu mēnešu vidējās izpeļņas apmērā.

Darba likuma 42. pants (darba līguma spēkā neesamība) pēc būtības var tikt piemērots tikai gadījumā, ja darba līgumā puses ir izteikušas gribu nodibināt un ir arī nodibinājušas patiesas darba tiesiskās attiecības, bet līgums to vai citu iemeslu dēļ satur likumam pretējus noteikumus.

Konstatējot, ka starp prasītāju un atbildētāju darba tiesiskās attiecības nav pastāvējušas, secināms, ka Darba likuma 42. panta pirmajā daļā norādītais regulējums šajā strīdā nav piemērojams un prasījums noraidāms kā nepamatots.

[12] Prasītājs lūdz piedzīt no atbildētājas morālā kaitējuma atlīdzību 4200,00 *euro* apmērā, pamatojoties uz Civillikuma 1635. pantu.

Civillikuma 1635. panta pirmā daļa noteic, ka katrs tiesību aizskārums, tas ir, katra pati par sevi neatļauta darbība, kuras rezultātā nodarīts kaitējums (arī morālais kaitējums), dod tiesību cietušajam prasīt apmierinājumu no aizskārēja, ciktāl viņu par šo darbību var vainot. Panta otrā daļa noteic, ka ar morālo kaitējumu jāsaprot fiziskas vai garīgas ciešanas, kas izraisītas ar neatļautas darbības rezultātā nodarītu cietušā nemantisko tiesību vai nemantisko labumu aizskārumu. Atlīdzības apmēru par morālo kaitējumu nosaka tiesa pēc sava ieskata, ņemot vērā morālā kaitējuma smagumu un sekas.

No minētās tiesību normas izriet, ka, lai vispār varētu runāt par morālo kaitējumu Civillikuma 1635. panta izpratnē, ir nepieciešams konstatēt, pirmkārt, neatļautu darbību, otrkārt, ar šo neatļauto darbību aizskartu cietušās personas nemantisko tiesību (piemēram, kādu no cilvēka pamattiesībām) vai nemantisko labumu (piemēram, veselību, reputāciju). Morālais kaitējums ir aizskāruma negatīvās sekas. Turklāt atbildība vispār ir noteikta par tādu neatļautu darbību, kas izraisījusi negatīvas sekas. Šīs sekas sauc par kaitējumu, kas var izpausties zaudējumos vai/un morālā kaitējumā. Kaitējuma esamība ir jānošķir no prettiesiskās rīcības konstatēšanas. Līdz ar to vispirms ir jākonstatē morālā kaitējuma esamība un tikai pēc tam jāskaidro un jāvērtē atlīdzinājum apmērs (*sk. Latvijas Republikas Augstākās tiesas 2014. gada tiesu prakses apkopojumu "Morālā kaitējuma atlīdzināšana civillietās", 26., 27. lpp. Pieejams: http://at.gov.lv/lv/judikatura/tiesu-prakses-apkopojumi/civiltiesības/*).

Prasītājs prasījumu par morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu sasaistījis ar apstākli, ka netika noslēgts rakstveida darba līgums, kas prasītājā izraisīja satraukumu par turpmākām tiesiskām darba attiecībām, kā rezultātā prasītāja veselības stāvoklis pasliktinājās ilgstošo uztraukumu dēļ, arī saistībā ar saņemto uzteikumu un tā paziņošanas veidu, prasītājs tika morāli pazemots.

Ņemot vērā, ka lietā starp prasītāju un atbildētāju nav konstatējamas darba tiesiskās attiecības, izrietoši noraidāms arī prasījums par morālā kaitējuma piedziņu. Tiesa atzīst, ka lietā nav konstatējama tāda atbildētājas prettiesiska rīcība, kas būtu varējusi radīt prasītājam morālo kaitējumu un radītu atbildētājas pienākumu šādu kaitējumu atlīdzināt.

[13] Rezumējot visu augstāk norādīto, /pers. A/ prasība pret biedrību "/nosaukums/" par darba samaksas piedziņu, atlīdzības piedziņu un morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu kā nepamatota noraidāma pilnībā.

[14] Civilprocesa likuma 41. panta pirmā daļa noteic, ka pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus.

Atbilstīgi Civilprocesa likuma 33. panta otrās daļas 2. punktam un 38. panta pirmās daļas 5. punktam par liecinieka uzaicināšanu maksājama kancelejas nodeva 5,00 *euro*, kas atzīstami par tiesas izdevumiem. Lietā pēc atbildētājas lūguma nopratināts liecinieks. Tā kā atbildētājai ir radušies tiesas izdevumi, ko apliecina lietā esošais maksājuma uzdevums par kancelejas nodevas samaksu (*lietas 64. lapa*), tiesa atzīst, ka no prasītāja atbildētājas labā piedzenami tiesas izdevumi 5,00 *euro* apmērā.

Tā kā prasītājs no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos atbilstoši Civilprocesa likuma 43. panta pirmās daļas 1. punktam ir atbrīvots, tiesas izdevumus lietā uzņemas valsts.

[15] Tiesa atzīst, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu sprieduma labprātīgas izpildes termiņš daļā par tiesas izdevumu piedziņu nosakāms 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās.

R e z o l u t ī v ā d a ļ a

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 189.-194., 199. pantu, tiesa

n o s p r i e d a

noraidīt /pers. A/ prasību pret /pers.B/ par darba samaksas piedziņu, atlīdzības piedziņu un morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, par labu /pers.B/, vienotais reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, tiesas izdevumus 5,00 *euro* (pieci *euro* 00 centi) apmērā.

Noteikt termiņu prasītājam /pers. A/ sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesas izdevumu piedziņu 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās

dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesā 20 (divdesmit) dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas - 2019. gada 27. marta, - apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesā.

Tiesnese Lana Leja